

7.s.e. pinse
St Mikael 2017

Matt 5,20—26
Det hellige livets søndag
Fr Asle Ambrosius

Mennesket er kalt til hellighet – alle mennesker, siden alle mennesker er skapt i Guds bilde, skapt av ham for å ligne på ham – etterligne noe av hans guddommelige vesen og væremåte – være hans avbilde i verden. Så når det i den bibelske utfoldelsen av menneskeslektens historie står om Gud at han utvalgte seg et eiendomsfolk blant alle folk og nasjoner, var det ikke for å gjøre forskjell på folk, for å gjøre noen bedre enn andre, men det var for å demonstrere sin hellighet og kjærlighet og skape seg et brohode for sin redningsplan for menneskene – for alle mennesker. ”Dere skal være hellige, for jeg, Herren deres Gud, er hellig.” Utvalgt for å utstråle Guds hellighet slik at mennesker må få se hvem Gud er og selv komme til tro og nå sitt livs mål: å bli ham lik.

Som kirke står vi under det samme kallet. Kalt til hellighet. Ikke for egen skyld, bare. Men for verdens skyld – for at mennesker skal se Gud og glede seg. ”Han som kalte dere”, skriver Peter i sitt første brev, ”er hellig. Slik skal også dere være hellige i all deres ferd.” ”Dere”, skriver han, og da tenker han på kirken, ”er et utvalgt folk... et hellig folk... for at dere skal forkynne hans storverk, han som kalt dere fra mørket og inn i sitt underfulle lys.” Vi er kalt til hellighet – intet mindre enn det! Men heller ikke mer enn det! Intet mindre enn hellighet – men heller ikke mer! Det må jeg forklare litt nærmere.

Intet mindre! Det kan vi forstå – dersom vi aner noe av hvem Gud er. I ham er lys – det finnes ikke mørke i ham. Vel kan han skjule seg i mørket, for vår skyld, fordi vi ikke tåler å se ham som han er, ansikt til ansikt, men han er ikke selv mørke. Han er den han er: hel, ikke splittet; ren, ikke tilsmusset; sann, ikke beregnende; trofast, ikke vilkårlig; kjærlig, ikke lunefull. Gud er den han er. Når han taler, er han til å stole på. Han driver ikke noe spill med oss, er ikke ute etter å sette oss fast eller gjøre oss forlegne, gjøre oss til mindre enn de vi er. Han vil gjøre oss større! Han vil at vi skal bli som ham. Hellige, rene, sanne, trofaste, kjærlige. Bli dem vi er ment å være. Guds bilde i verden – så mennesker kan se avglansen av Gud selv og selv bli lys. ”Dere skal være hellige, for jeg, Herren deres Gud, er hellig!”

Derfor mener han alvor når han taler. Ordene hans er til å stole på. Også i dag når vi i Bergprekenen blir minnet om at vi skal være hele i vår ferd. Innerside og ytterside hører sammen. I dag er det spesielt det femte budet som står i fokus: Du skal ikke slå i hjel! Da kristenretten ble befestet her i landet, skjedde det et sædskifte. På yttersiden kom det nye lover som blant annet skulle hindre hevndrap og barnemord. På innersiden skjedde det – litt etter litt – at menneskene fikk en ny måte å se seg selv og andre på, et nytt sinn. En forvandlingsprosess forårsaket av kristen forkynnelse, nye forbilder, hellige kvinner og menn som viste vei, fordi de selv var fornyet i sjel og sinn. Guds bud var ikke ment bare for å hindre lovbrudd på yttersiden, men hadde makt til å endre folks adferd og fornye mennesker innenfra. En ting er ikke å være drapsmann, noe annet er det å unngå å drepe med tanker og ord. Men det er to alen av samme stykke: det hevngjerrige sinnet som vil hevde sin rett og hevne uretten som en mener er begått mot en. Hatet kommer fra menneskenes harde hjerter. Forsoning kommer fra Gud. Fra alteret. Fra Kristi soningsverk på korset, der han drepte fiendskapet og forsonet dem begge med Gud. Når vi derfor kommer frem til alteret, må vi forsone oss med hverandre – på veien frem, slik vi hører det i dagens evangelium – men også

på veien tilbake, hvis vi i det hele tatt kan snakke om en vei tilbake. For veien går jo alltid videre fremover, mot Gud og hans rike. Den går også alltid fremover i hellighet. Inn i Guds eget vesen, nærmere deg min Gud, nærmere deg.

Og her er jeg kommet til stedet der jeg må forklare det jeg sa til å begynne med, at vi er kalt til hellighet. Intet mindre, men heller ikke mer! Hva mener jeg med det?

Det finnes en type hellighet som er ufordragelig! Jeg tror dere kanskje forstår hva jeg mener. Mennesker som søker hellighet på feile premisser. Utgangspunktet kan være rett, en rett forakt for all urett, for all verdens ufordragelighet og for menneskers smålighet og uforstand. Og et ønske om å være annerledes. Vise vei gjennom et godt eksempel. En vei som ender opp i et ønske om moralsk opprustning på alle fronter. Uforsonlig kamp mot ugudelige lover og et ønske – sikkert oppriktig – om å forandre verden gjennom forenet kamp for de gode verdiene. En selvvalgt vei der vi forsøker så godt vi kan å sette alle gode krefter inn. Forståelig, på en måte befinner vi oss alle på den veien, med de gode forsettene og fromme ønskene om bedre liv og en bedre verden.

”Jeg vil vise dere en enda bedre vei”, skriver Paulus i innledningen til det vi kaller Kjærlighetens høysang. Der skildrer han Kristus for oss. Og hans vei leser vi om i den kjente Kristus-hymnen i Fillipperbrevet kapittel 2. Han som er av Guds eget vesen, som er Guds sanne bilde. Han som gav avkall på alt og som ble oss mennesker lik for at vi i ham og med ham skulle bli Gud lik. Han som ble menneske for at vi skulle bli guddommeligjort.

Jesus viser oss enn annen vei, ja han er selv veien – den eneste farbare, og nå vil jeg til slutt, med alle de begrensningene jeg har, forsøke å vise dere denne veien. Den eneste veien til hellighet som fører frem. I Bergprekenen settes det frem krav som vi i utgangspunktet kan synes er urimelige, ja, overmenneskelige. Å elske sine fiender er over evne (både 1 og 2!) Hvordan kan Gud kreve noe slikt av oss. Svaret er like enkelt som det er vanskelig: Gud krever ingen ting av oss. Dersom vi forstår Bergprekenen som en rekke med krav, ville vi fort bli kortpustet og måtte gi opp, før eller siden. Saken er at det livet som her beskrives er for stort og for krevende for meg og deg. Men det livet som beskrives der, er Jesu eget liv. Bergprekenen er på et vis Jesu selvportrett. Slik er han, og slik vil han gi seg til oss. Hann vil dele sitt liv med oss. Han er fremfor alle ting gave – offer. Det store mysterium i kristen tro er at han innvier seg for oss for at vi skal være innviet til ham og dele hans liv. ”Dette er det evige liv, at de kjenner deg, den eneste sanne Gud, og ham du har sendt, Jesus Kristus.” Slik begynner Jesu yppersteprestelige bønn. Hemmeligheten er å kjenne ham, ikke bare kjenne til ham, men kjenne ham så å si på kroppen, dele Jesu eget liv. Slik vi fikk del i det i vår dåp, der vi ble innlemmet i hans død og oppstandelse.

I boken ”Den nye vinen” skriverkarmelittmunken Wilfred Stinissen: ”Hver gang vi i evangeliet møter formaninger som virker overmenneskelige, skulle noe i oss hoppe av glede og fryd. Dette guddommelige er jo presis det guddommelige som passer oss. Vi er jo ikke lenger bare mennesker, vi er også guddommelige!” Han skriver videre at det finnes en snarvei til toppen av fjellet. Ikke en lett og enkel vei, men dog en snarvei som fører helt til Karmels topp. Hvis vi lar Kristus være vårt liv, hvis vi åpner oss for ham og hans Ånd, kommer vi uendelig mye fortere til fjellets topp, skriver han. Og han siterer fra Lille Thérèses selvbiografi der hun i brennende iver og barnlige naivitet leter etter en heis som skal føre henne opp til helligheten. Selv anså hun seg for å ”være for liten for å opp fullkommenhetens bratte trapp”. Den heisen hun fant var Jesus selv: ”Heisen som skal føre meg opp til himmelen, er dine armer, Jesus!”

Hellighet uten mystikk er ikke bare fåfengt, men også farlig. Det lærer kirkens mystikere oss. Lille Thérèse kaller oss til fremfor alt å lære Jesus å kjenne, stole på hans kjærlighet og omsorg. ”For dens skyld trenger jeg ikke bli større, men tvert imot må jeg stadig være liten, ja hele tiden bli mindre...”

Kallet til hellighet går ikke ut på å bli større, bedre, flinkere og frommere. Det er for Jesu skyld å gi avkall på seg selv, og lære av ham og gi seg hen til ham i kjærlighetens forening. Så vil han sørge for livet og helligheten. Intet mindre, men heller ikke mer!